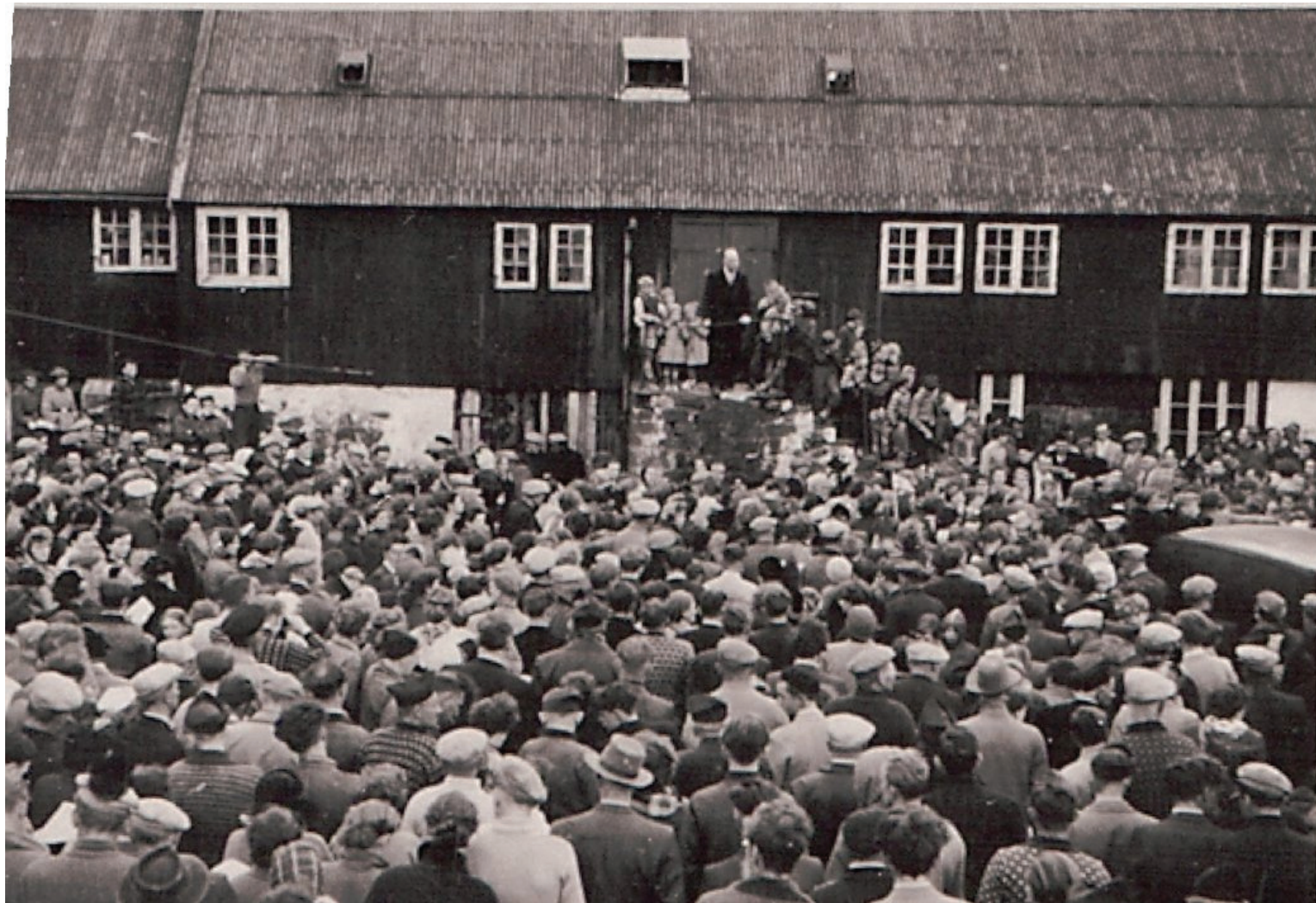

KJAK

(Vágaportalurinn, 28/10/2017) - Hevði bara Arnstein Niclasen fylgt sínum egnu ráðum, meðan hann í hersknum herðindum skrivaði skendsilsbókina!

Ósiður

Ikki er vanligt, at hævundar tala at ella viðmerkja til ummæli ella tað, ið onnur siga ella skriva um avrik teirra. Tá ið bókin er útkomin, er hon ikki "ogn" hævundans longur; tá er hon "ogn" lesarans; og í framkomnum londum verður tað mett ósiður og ólátað at koma afturum aftur. Tó kemur slíkt fyri av og á, men tað verður roknað sum rárastu undantøk. Í Føroyum er kortini øðrvísi; tí har er ikki heilt óvanligt, at hævundur leggur

"...hampafólk í Norðuroyggjum, sum bara vildu hava ein góðan lækna, blivu bard, blóðsorað, dømd og fongslað av óflýggja-kroppum í búna við skotvápnum við lið og knipplum á lofti. Soleiðis er tað."

Hesi viðurskifti ger søgu-klombrarin Arnstein Niclasen einki við. Heldur roynir hann at káva útyvir, rangsnúgva, meta um og fordøma stöðu donsku stjórnarinnar í 1940 (sum undirritaði eyðmjúkliga stundum eisini ger); men hævundurin megnar ikki at lýsa onnur sjónarmið, sum vóru avgerandi hetta tíðar-skeiðið.

Læknalyftið

Nógv verður gjørt burtur úr "læknalyftinum", sum sambært Arnsteini einans lánslæknin helt til fulnar. Men hvat er so hetta læknalyftið? Ymisk "lyfti" eru. Vit kenna skótalyftið, ið givið verður á St. Georgdegi hvørt ár, og sum sigur: "Eg lovi at gera mítt besta fyri altíð at halda skótalogina, altíð at hjálpa øðrum, og í einum og øllum at vísa meg sum ein rættan skóta." Hetta er so tað, tað er; men slík lyfti hava ikki lögfrøðiligt gildi - heldur ikki prestalyftið og læknalyftið. Í Danmørk varð hetta seinna til í 1815 og byggir á forngríkska hippokratiska eiðin ella lyftið frá 500 á.o.t. - Fá lond hava slík lyfti, til dømis er Danmørk einasta Norðurlandið og eitt av heilt fáum londum, sum treytar sær, at tú kanst ikki virka sum lækni, fyrr enn tú hevur givið hetta lyftið á universiteti tínum. Í Týsklandi og í Bretlandi, til dømis, er hetta fyrirbrigdið ikki til.

Slík lyfti eru einans ritual og eru sostatt ikki bindandi annað enn gudfrøðiliga og moralskt. At leggja annað í hetta er fjákut; men kortini er at siga, at lyfti kunnu kennast "bindandi" hjá summum. Hjá øðrum - teim flestu - er hugburðurin í lyftunum so

sjálvsagdur, at *hann* er mestsum algildur, bæði fyri skótar, læknar, prestar, verkfrøðingar, skómakarar, vaskikonur og øll onnur fólk, sum liva eitt bæriligt lív. Tí kenst eitt sindur løgið, mestsum avlagað, at júst hetta skal hava so stóran týðning í bók, ið snýr seg um rumblið í Klaksvík í 1950árunum.

"Haldið tit kjaft!"

Taka vit frá tær tvær umbidnu umrøðurnar - onnur skrivaði ein ungdómsvinur hævundans, sum ikki hevði lisið bókina, hina skrivaði ein fyrrverandi starvsfelagi, sum helst heldur ikki hevði lisið megnaravrikið - hava verið eini tvey ella trý rættilig ummæli av hesi löggu og avlagaðu "bók". Men eingin, sum hevur troystað sær yvirhøvur at nevna skendslið, sleppur snikkaleysur.

Hævundinum dámar ótrúliga væl at "seta fólk uppá pláss". Hann tolir ikki hálvtalað orð ímóti sær sjálvum ella tí, ið hann heldur. Har er eingin eyðmýkt at hóma, hvørki á tvætlibókini sjálvari ella í teimum freku og óreinu svarunum, ið maðurin gevur teimum, ið vága ella troysta sær at muta ímóti. Og hetta ger Arnstein í mestu skrivning síni um onnur mál eisini - einki mark er fyri, hvussu hann tíggjar sær. Í filmi um J. F. Kjølbro øsir apukøtturin seg í hesum broti: "Eitt var, at Jens Clæmint Isaksen og Kjølbro, annar sat á fyrsta beinki í stýriborði og hin í bakborði, hesir vóru figgindar undir læknastríðnum - hóast brøður í Betesda. Hetta var helst betri ósagt." Her er hann tó so edrúur, at hann setir orðið "helst" framman fyri ábreiðslur sínar. Og aðrastaðni skrivur hann: "Ikki

tí, í lívsins margfaldi - eisini í samkomum, kirkjum og millum trúgvandi annars - eru eisini fólk "fátæk í anda", sum kunnu loypa framav sambært 1. kor. 1,26: "Tí eru ikki mangir vísir eftir holdinum, ikki mangir mektigir, ikki hábornir." (Vágaportalurinn, 28/10/2017) - Um hann metir seg sjálvan vera millum teirra, sum eru "fátæk í anda", er ivasamt; men hann hevur so nøkur bíbliuorð, ið taka broddin av møsninum. Og skriftstøðini tróta ikki í tí, sum maðurin letur frá sær.

Eisini loyvir hævundurin sær at finnst at Williampi Heinesen, einum av mætastu listamonnum og skaldum okkara. Hóast hann einastaðni endurgevur William

fyri at dygdarmeta Kristian Djurhuus løgmann sum "den pedantiske kontorius" (H.h., 253), sum eyðvitað hóska Arnsteini, so brigslar hann skaldinum fyri at skriva "Hitleristen og kynikeren Halvorsen" í grein í kommunistablaðnum Land og Folk, har hann við peikifingri á lofti skrivur: "Men hetta átti hann ikki at gjørt."

Heilt stuttligt er eitt annað brot, har ið hann gevur øðrum góð ráð í sambandi við søguskrijving: "Øll mannaverk eru ófullkomin. Og søguskrijving eigur tí eingin at havast at einsamallur - uttan eina neyva og serkøna ritstjórn. Tí søgufrøði er ikki nøkur eksakt vísindagrein, og menn meta/gita mangan skeivt."

